

AFZENDER: LievenseCSO Milieu B.V. / Postbus 422 / 8901 BE Leeuwarden

BugelHajema Adviseurs B.V.
T.a.v. de heer M. Mosterman
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE LEEUWARDEN

DATUM

11 mei 2016

ONDERWERP

Quick scan beschermde natuur GNIPA 1514 Zwolle-Heerenveen,
deelrapport gemeente Weststellingwerf definitief

Geachte heer Mosterman,

Hierbij ontvangt u de, in verband met de geplande werkzaamheden voor GNIPA 1514 Zwolle-Heerenveen, door Natuurbalans - Limes Divergens B.V. uitgevoerde quick scan beschermde natuur.

Indien u hierover nog vragen en/of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met ondergetekende (tel. 088 - 910 22 54 of via mail AHeddes@LievenseCSO.com).

Met vriendelijke groet
LievenseCSO Milieu B.V.

Mevrouw ing. A.J.M. Heddes
Projectmanager

BIJLAGE(N)

- Quick scan beschermde natuur deelrapport gemeente Weststellingwerf

UW KENMERK

-

ONS KENMERK

16F086FF-E

CONTACTPERSOON

Mevrouw ing. A.J.M. Heddes

TELEFOON

088 - 910 22 54

E-MAIL

AHeddes@LievenseCSO.com

LievenseCSO Milieu B.V.

CORRESPONDENTIEADRES
Postbus 422
8901 BE Leeuwarden

BEZOEKADRES
Orionweg 28
8938 AH Leeuwarden

TELEFOON
+31 (0)88 91 020 00

E-MAIL
info@LievenseCSO.com

WEBSITE
LievenseCSO.com

IBAN
NL63ABNA0570208009

KAMER VAN KOOPHANDEL
30152124

BTW NUMMER
NL. 8075.03.368.B.01

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR
GNIPA 1514 Zwolle-Heerenveen
Deelrapport gemeente Weststellingwerf

In opdracht van: LievenseCSO Milieu B.V.

Opgesteld door: D. Heijkers
Projectnr. Natuurbalans: 16-034
Projectnr. LievenseCSO: 16F086
Datum: 10 mei 2016

Colofon

© 2016 Natuurbalans - Limes Divergens BV / LievenseCSO Milieu B.V.

Tekst en samenstelling: D. Heijkers
Eindverantwoordelijk: Drs. G. Hoogerwerf
Projectnummer Natuurbalans: 16-034
Projectnummer LievenseCSO: 16F086

In opdracht van: LievenseCSO Milieu B.V.

Wijze van citeren: Heijkers, D., 2016. Quick scan beschermde natuur GNIPA 1514 Zwolle-Heerenveen. Deelrapport gemeente Weststellingwerf. Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Natuurbalans-Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans-Limes Divergens BV. De opdrachtgever vrijwaart Natuurbalans-Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
2	BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP	7
3	ONDERZOEKSMETHODE.....	8
3.1	Te onderzoeken soorten	8
3.2	Inventarisatie beschermde soorten	8
3.3	Effectanalyse.....	8
3.3.1	Toetsing aan de Flora- en faunawet	8
3.3.2	Voortoets Natuurbeschermingswet 1998	9
3.3.3	Beoordeling Natuurnetwerk Nederland	9
4	TOETSING FLORA- EN FAUNAWET	10
4.1	Resultaten modificatie 29a (Verlegging N-500-10-KR-062-069 De Blesse).....	10
4.1.1	Beschrijving ingreep	10
4.1.2	Beschrijving beschermde soorten	11
4.1.3	Mitigerende maatregelen.....	12
4.1.4	Consequenties aan de Flora- en faunawet	13
4.2	Resultaten modificatie 29b (Vervangen schema S-1349 GOS Peperga)	14
4.2.1	Beschrijving ingreep	14
4.2.2	Beschrijving beschermde soorten	15
4.2.3	Mitigerende maatregelen.....	16
4.2.4	Consequenties aan de Flora- en faunawet	16
4.3	Resultaten modificatie 31 (Vervangen in- en uitlaatschema S-1380 GOS Wolvega)	17
4.3.1	Beschrijving ingreep	17
4.3.2	Beschrijving beschermde soorten	18
4.3.3	Mitigerende maatregelen.....	19
4.3.4	Consequenties aan de Flora- en faunawet	19
4.4	Resultaten modificatie 32 (N-500-10-KR-074 t/m 80, S-4045 Verwijderen leiding naar de Meenthe).....	20
4.4.1	Beschrijving ingreep	20
4.4.2	Beschrijving beschermde soorten	20
4.4.3	Mitigerende maatregelen.....	22
4.4.4	Consequenties aan de Flora- en faunawet	23
5	VOORTOETS NATUURBESCHERMINGSWET 1998	24
6	BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND.....	25
7	CONCLUSIES	27
7.1	Consequenties natuurwetgeving	27
7.2	Mitigerende maatregelen	27
7.3	Aanbevelingen	28
7.4	Samenvatting	29
8	BRONNEN.....	30

1 INLEIDING

Voor werkzaamheden die worden uitgevoerd door Gasunie of in naam van Gasunie moet vooraf worden vastgesteld of deze werkzaamheden kunnen leiden tot een aantasting van natuurwaarden zoals deze zijn gedefinieerd in de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 of provinciale verordeningen.

Indien is vastgesteld dat er mogelijk voor natuurwaarden versturende werkzaamheden zullen worden verricht, zal een natuuronderzoek moeten worden uitgevoerd. Het natuuronderzoek heeft als doel de impact van de werkzaamheden op deze natuurwaarden vast te stellen, te bepalen of een ontheffing en/of vergunning noodzakelijk is en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen moeten worden getroffen.

De eisen voor het uitvoeren van natuuronderzoek zijn vastgelegd in de specificatie CSK-14-N "Natuuronderzoek" (N.V. Nederlandse Gasunie, 2015).

Aanleiding

Voor renovatie van het regionale gastransportnet heeft N.V. Nederlandse Gasunie het Gasunie Network Improvement Program (GNIP) ontwikkeld. Binnen dat programma zijn werkzaamheden voorzien aan het leidingtracé Zwolle - Heerenveen. In het kader van een RO procedure is onderzoek nodig aan een aantal modificaties. Binnen de gemeente Weststellingwerf gaat het om de volgende modificaties:

- MOD 29a: (N-500-10-KR-062-069) Verlegging De Blesse
- MOD 29b: Vervangen schema S-1349 GOS Peperga
- MOD 31: Vervangen in- en uitlaatschema S-1380 GOS Wolvega
- MOD 32: (N-500-10-KR-074 t/m 80) (S-4045) Verwijderen 3600 m leiding naar de Meenthe

Uitvoering van de voorziene werkzaamheden kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Nederlandse natuurwetgeving. Daarbij zijn de volgende onderdelen van belang:

1. De *Flora- en faunawet* (in het vervolg Ffwet), die de bescherming regelt van plant- en diersoorten. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Ffwet ten aanzien van streng beschermde soorten vereist mogelijk een ontheffing ad artikel 75.
2. De *Natuurbeschermingswet 1998* (in het vervolg Nbwet), die de bescherming regelt van natuurgebieden. Indien het voorgenomen project in strijd is met de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, is mogelijk een vergunning Nbwet noodzakelijk.
3. Het *Natuurnetwerk Nederland* (NNN, voorheen EHS). Deze beleidsregel is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden.

Deze rapportage gaat uit van de actuele wet- en regelgeving. Op het moment van goedkeuring van het natuuronderzoek gelden hiervoor de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Met deze wetgeving is bij de quick scan beschermde natuur specifiek rekening gehouden. De ingangsdatum van de nieuwe Wet Natuurbescherming is vooralsnog 1-1-2017.

Doelstelling

Het natuuronderzoek heeft als doel de impact van de werkzaamheden op beschermde soorten, gebieden en/of habitats vast te stellen, te bepalen of een ontheffing en/of vergunning noodzakelijk is en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen moeten worden getroffen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft ligging en begrenzing van de ingreeplocatie en gaat in op de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 3 volgen opzet en uitvoering van het voorliggende onderzoek. In hoofdstukken 4, 5 en 6 wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan respectievelijk de Ffwet, de Nbwet en provinciale verordeningen. In hoofdstuk 7 worden de belangrijkste conclusies op een rij gezet.

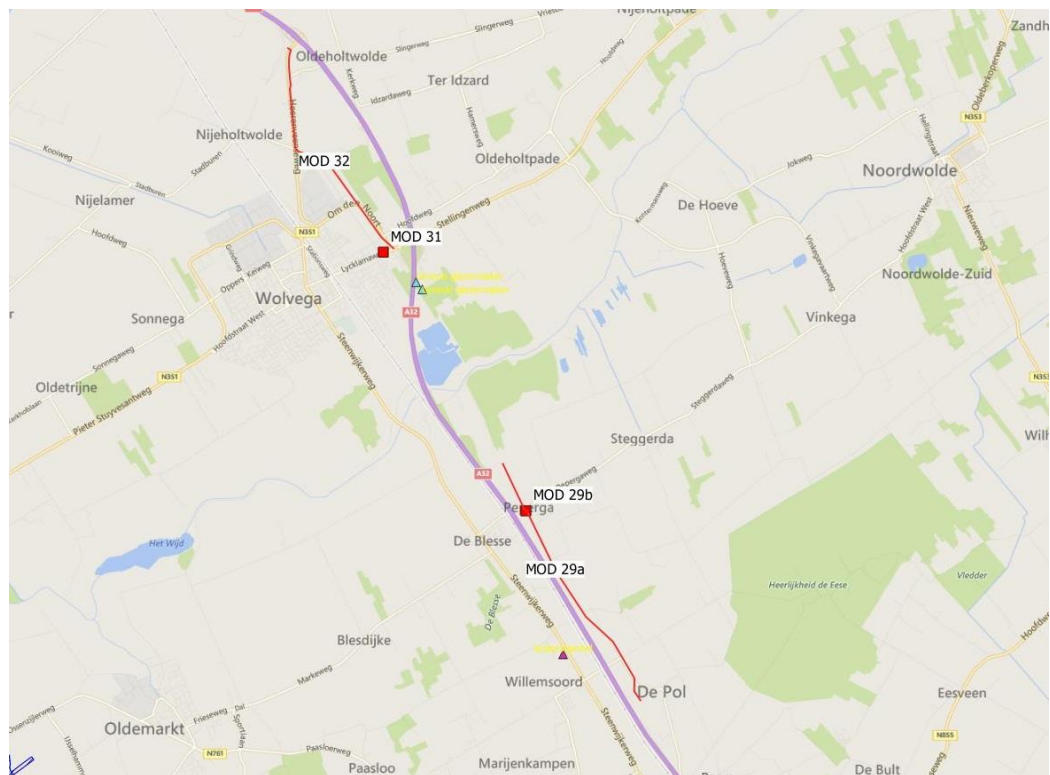
2 BESCHRIJVING VOorgenomen INGReEP

Beschrijving locatie en voorgenomen ingrepen

In gemeente Weststellingwerf zijn op vier modificaties voorzien, welke verderop kort worden besproken. De ingreeplocaties bevinden zich allemaal nabij de A34 ter hoogte van Wolvega, zoals te zien in figuur 1. Het omliggende landschap is overwegend agrarisch.

Uitvoeringsperiode

De periode van uitvoering is nog niet bekend.

Figuur 1. Ligging van modificaties 29A, 29B, 31 en 32, rond snelweg A32 ter hoogte van Wolvega.

---

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 TE ONDERZOEKEN SOORTEN

Bij toetsing aan de Ffwet gaat het in geval van ruimtelijke ontwikkelingen om soorten van tabel 2 en 3 van de AMvB artikel 75. Voor soorten van tabel 1 geldt bij uitvoer van ruimtelijke ontwikkelingen een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Ffwet.

Bij toetsing aan de Nbwet gaat het om kwalificerende soorten en habitattypen waarvoor het betreffende Natura 2000-gebied is aangewezen.

3.2 INVENTARISATIE BESCHERMDE SOORTEN

Bureaustudie

Voor het onderzoek zijn archiefgegevens verzameld van beschermde planten en dieren in de omgeving van de ingreeplocatie. Hiervoor is in de eerste plaats de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP) geraadpleegd. Deze databank bevat waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. Gegevens zijn opgevraagd van de afgelopen tien jaar.

Veldonderzoek

De ingreeplocaties zijn op 14 maart 2016 bezocht door een ecooloog van bureau Natuurbalans – Limes Divergens. Tijdens dat veldbezoek is gezocht naar beschermde natuurwaarden en is een inschatting gemaakt van de potenties van de ingreeplocaties voor streng beschermde soorten op basis van een habitatbeoordeling (expert judgement). Die kennis is nodig om mogelijke effecten op streng beschermde soorten in beeld te brengen. Ook is een inschatting gemaakt van de noodzaak voor vervolgonderzoek.

3.3 EFFECTANALYSE

3.3.1 Toetsing aan de Flora- en faunawet

Voor uitvoering van ruimtelijke ingrepen op een locatie met beschermde soorten gelden de volgende mogelijkheden:

1. Voorkom schade door het treffen van mitigerende maatregelen.
2. Werk volgens een goedgekeurde gedragscode.
3. Vraag ontheffing van de Ffwet aan.

1. Mitigerende maatregelen

Voorkom overtreding van de Ffwet door uitvoering van mitigerende maatregelen. Van belang is dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen gewaarborgd blijft. Een goed hulpmiddel vormen de Soortenstandaarden die door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) zijn opgesteld.

Om zeker te zijn dat de voorgenomen maatregelen voldoende zijn, kunnen deze ter controle worden voorgelegd aan RVO. Indien zij akkoord gaat, ontvangt u een besluit waarin staat dat u geen ontheffing nodig heeft, omdat de voorgestelde maatregelen zijn goedgekeurd. Met deze beschikking kan worden aangetoond dat men zich houdt aan de Ffwet.

2. Werken volgens goedgekeurde gedragscode

Naast de algemeen vrijgestelde soorten (Ffwet tabel 1) zijn er ook andere soorten waarvoor vrijstelling mogelijk is door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode. Hierin staan gedragsregels die beschrijven op welke manier schade aan beschermde soorten zoveel mogelijk voorkomen kan worden bij het uitvoeren van activiteiten.

3. Ontheffing Ffwet

Kan behoud van de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten ondanks voorgaande stappen niet worden gegarandeerd, dan is een ontheffingsaanvraag nodig. Bij beoordeling daarvan worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (Tabel 3-soorten).
- Is er een andere bevredigende oplossing? (Tabel 3-soorten).
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Indien compenserende maatregelen getroffen moeten worden, houdt dat per definitie in dat de functionaliteit niet behouden kan blijven en dat er ontheffing aangevraagd moet worden.

3.3.2 Voortoets Natuurbeschermingswet 1998

Door middel van een voortoets wordt bepaald of er voor de voorgenomen ingreep een vergunningplicht geldt ex artikel 19d van de Nbwet. In de voortoets worden de volgende vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in een Natura 2000-gebied of binnen de invloedssfeer ervan (externe effecten), waardoor er een kans is op negatieve effecten?
2. Wat zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de instandhoudingdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in kwestie?
3. Kunnen deze effecten:
  - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten?
  - b. leiden tot afname van kwaliteit of omvang van kwalificerende habitats?
  - c. significant negatief zijn voor realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen?

Uiteindelijk wordt een antwoord gegeven op de vraag of er een vergunning op de Nbwet vereist is en zo ja, middels welke toets een verlening daarvan dient te worden beoordeeld; een zogenaamde *verstoring- of verslechterings*toets of een *passende beoordeling*.

3.3.3 Beoordeling Natuurnetwerk Nederland

Bij ingrepen in de NNN geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in beginsel niet toegestaan zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied binnen de NNN significant wordt aangetast. De ingreep kan alleen plaatsvinden als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval dienen de negatieve effecten gemitigeerd worden.

Voor het bepalen van de effecten op het NNN worden de volgende stappen doorlopen:

1. Vindt de voorgenomen ingreep plaats binnen de begrenzing van het NNN?
2. Is er een kans op significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN?
3. Zo ja, zijn er maatregelen mogelijk om negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden te voorkomen.

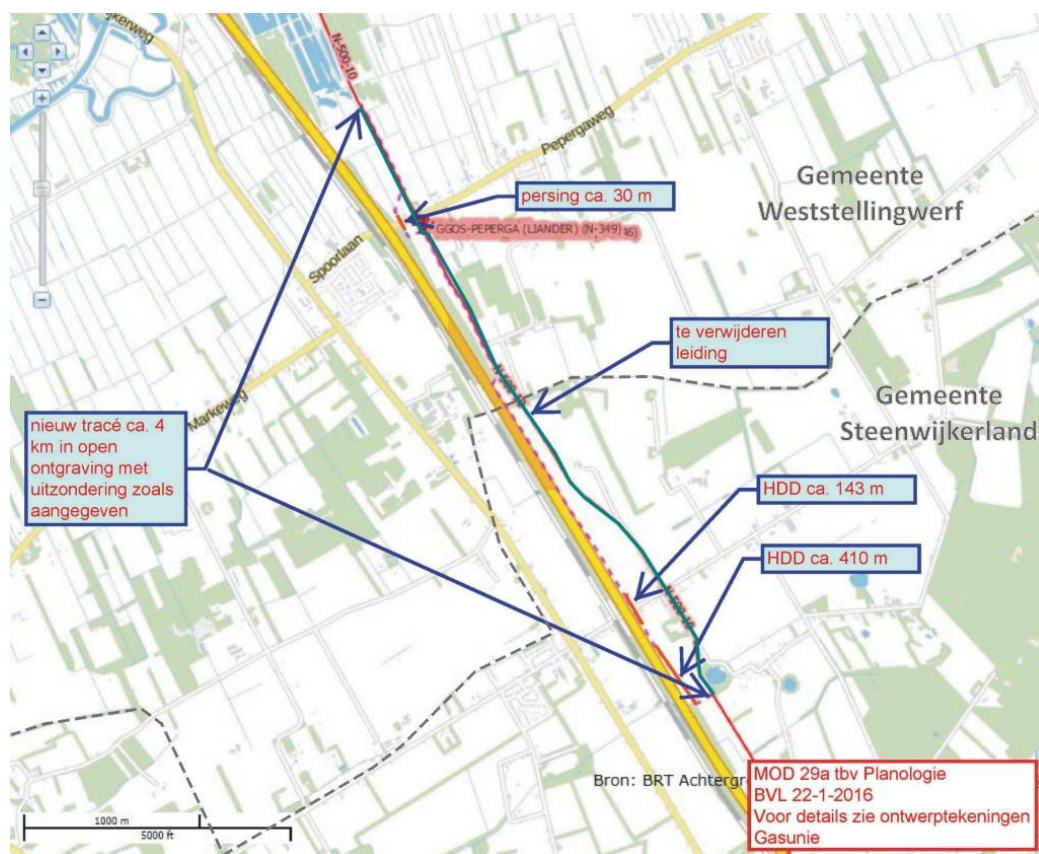
4 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

4.1 RESULTATEN MODIFICATIE 29A (VERLEGGING N-500-10-KR-062-069 DE BLESSE)

4.1.1 Beschrijving ingreep

Modificatie 29a heeft betrekking op het verleggen van een gasleiding over een lengte van circa 4 kilometer. Ongeveer de helft daarvan ligt in de gemeente Weststellingwerf. Zowel het bestaande als het nieuwe leidingtracé loopt parallel aan de A32 tussen Steenwijk en Wolvega, zoals te zien in figuur 2. Het landschap rond de leidingtracés is hoofdzakelijk agrarisch.

Zowel het verwijderen van de oude leiding als het aanleggen van de nieuwe leiding vindt grotendeels plaats in open ontgraving. Uitzondering vormt een persing van 30 m ter hoogte van de kruising met de Pepergaweg. Na afloop van het werk wordt het werkkerrein zo goed mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld.

Figuur 2. Ligging van het bestaande (groene lijn) en het nieuwe leidingtracé (rode stippellijn) tussen Steenwijk en Wolvega. Voorliggende rapportage gaat alleen over de noordelijke helft van het tracé dat ligt in de gemeente Weststellingwerf.

4.1.2 Beschrijving beschermde soorten

Vaatplanten

De NDFF bevat geen waarnemingen van streng beschermde planten in de buurt van de leidingtracés. Op basis van expert judgement wordt de kans op aanwezigheid van beschermde plantensoorten op de ingreeplocatie klein geacht, aangezien de ter plaatse heersende omstandigheden veelal ongeschikt zijn om als groeiplaats voor deze soorten te fungeren. Verreweg het grootste deel van de tracés voert door vrij grootschalige, intensief beheerde graslanden. Hooguit bevatten sommige houtwallen enige potentie, maar aangezien deze haaks gekruist worden is aantasting ervan minimaal. Indien de werkstrook ter plaatse van landschapselementen zo smal mogelijk gehouden wordt, is de kans op negatieve effecten op streng beschermde planten te verwaarlozen.

Vleermuizen

De NDFF bevat waarnemingen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger uit de naaste omgeving. Op het leidingtracé van de bestaande leiding zijn nauwelijks grotere bomen aanwezig. Alleen op de zuidgrens wordt ter hoogte van de Engelse Steeg (KR-066-B15) een bosstrook gepasseerd. De meeste van de bomen in deze bosstrook zijn te jong om bevatten geen holten, waardoor de kans op aanwezigheid van een vaste verblijfplaats op de bestaande leiding nihil is. Temeer aangezien er binnen een afstand van 5 meter van een leiding in principe geen grote bomen mogen staan. Kans op negatieve effecten op vleermuizen wordt voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen (zie par 4.1.3).

Op of direct naast het tracé voor de nieuwe leiding zijn incidenteel bomen aanwezig. De bomen naast de Pepergaweg en in de bosstrook ten zuiden van deze weg (KR-067-A15) zijn te jong om te fungeren als verblijfplaats. Verder naar het zuiden, ongeveer halverwege KR-065-A15, wordt een rij met enkele bomen gekruist. Op basis van de open ligging van de bomen in combinatie met de relatief beperkte omvang ervan is beoordeeld dat deze geen essentiële functie vervullen voor vleermuizen. Tot slot wordt op de zuidgrens van de gemeente (Engelse Steeg) een bosstrook gekruist. Het tracé van de nieuwe leiding ligt hier dicht tegen de snelweg, op een locatie waar geen oudere bomen staan. De bosstrook eindigt ruim voor de snelweg, waardoor ter plaatse van de nieuwe leiding geen dikke bomen staan die potenties hebben als verblijfplaats voor vleermuizen. Indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden nageleefd (par. 4.1.3), zijn negatieve effecten op vleermuizen niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

Uit de directe omgeving van de leidingtracés ontbreken waarnemingen van streng beschermde soorten. Uit de ruimere omgeving zijn waarnemingen bekend van otter, steenmarter en eekhoorn (NDFF). Op de leidingtracés zijn geen beschermde onderdelen van het leefgebied van deze soorten aangetroffen, zoals verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied. Negatieve effecten op beschermde zoogdieren daarmee niet aan de orde.

Broedvogels

Geschikte broedlocaties voor vogels zijn vooral aanwezig in bomen, bosstroken en ruigere, extensief beheerde graslanden op de leidingtracés. Kans op broedende weidevogels in de agrarische percelen wordt beperkt geacht, gezien het vrij intensieve beheer van de percelen. Gedurende het broedseizoen kunnen werkzaamheden in potentieel geschikt broedbiotoop

---

leiden tot verstoring van broedende vogels. Om negatieve effecten te voorkomen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen (zie par 4.1.3).

Jaarrond beschermde nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van “vaste rust- of verblijfplaats” zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Aantasting daarvan is niet aan de orde.

Reptielen

Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, in combinatie met de regionale verspreiding van reptielen, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie aanwezig zijn. Negatieve effecten op reptielen zijn daarmee niet aan de orde.

Amfibieën

Open water op en nabij de leidingtracés is beperkt tot enkele sloten. Geïsoleerde wateren die rijk zijn aan waterplanten ontbreken. Mede vanwege het ontbreken van waarnemingen van beschermde amfibieën uit de omgeving, zijn negatieve effecten op amfibieën niet aan de orde.

Vissen

De NDFF bevat waarnemingen van kleine modderkruiper (Ffwet tabel 2) uit de omgeving van de leidingtracés. Binnen routekaarten KR-067-A15 en KR-068-A15 worden enkele sloten gekruist die in potentie geschikt zijn als leefgebied voor kleine modderkruiper. Andere soorten als bittervoorn en grote modderkruiper kunnen niet geheel worden uitgesloten, maar kans op aanwezigheid wordt klein geacht vanwege de beperkte kwaliteit van aanwezige sloten als habitat voor deze soorten (plantenrijke wateren met zoetwatermosselen of een dikke modderlaag zijn nauwelijks aanwezig).

Werkzaamheden aan deze sloten kunnen leiden tot verstoring van het leefgebied van kleine modderkruiper. De functionaliteit van het leefgebied komt niet in gevaar, omdat aantasting ervan als gevolg van de haakse doorsnijding van de sloten gering is en ze een eventuele functie als voortplantingsplaats of vaste rust- of verblijfplaats kunnen blijven vervullen. Na afloop worden alle sloten hersteld, zodat er geen sprake is van blijvende aantasting of versnippering. Om doden en verwonden van vissen te voorkomen dienen werkzaamheden aan sloten uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding (par. 4.1.3).

Ongewervelden

Beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden die een juridisch zwaardere bescherming genieten komen niet voor op de leidingtracés. Oorzaken hiervoor zijn dat zwaarder beschermde ongewervelden uiterst zeldzaam zijn in Nederland en dat de verspreiding van deze soorten zich beperkt tot bijzondere milieus, zoals hoogvenen, kalkgraslanden, voedselarme vennen en oude eikenbossen. Deze milieus zijn op de leidingtracés niet voorhanden.

4.1.3 Mitigerende maatregelen

Broedvogels

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer

kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Vleermuizen

- Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang. Verstoring (licht en geluid) van vleermuizen wordt zo voorkomen.
- Ter hoogte van de kruising met de bosstrook bij de Engelse Steeg (KR-066-B15) wordt geadviseerd om de werkstrook zo smal mogelijk te houden en het kappen van grotere bomen te voorkomen.

Vissen

- Bij werkzaamheden in sloten kan het nodig zijn om dit onder ecologische begeleiding uit te voeren (zorgplicht). De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de omvang van de werkzaamheden in de sloten, wat pas duidelijk wordt zodra de precieze ingreep bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan werkzaamheden in sloten.

4.1.4 Consequenties aan de Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Voor het verplaatsen van beschermde vissen is geen ontheffing op de Flora- en faunawet (artikelen 9 en 13) nodig, aangezien het bij voorliggend project niet de bedoeling is om de vissen (definitief) aan de natuur te onttrekken. Ze worden slechts verplaatst van de ingreeplocatie (directe gevarenzone) naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit verplaatsen gebeurt in één keer en vindt plaats buiten de kwetsbare perioden van aanwezige soorten. Een ontheffing van de Ffwet is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

4.2 RESULTATEN MODIFICATIE 29B (VERVANGEN SCHEMA S-1349 GOS PEPERGA)

4.2.1 Beschrijving ingreep

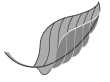
Modificatie 29b betreft het vervangen van schema's rond het GOS in Peperga. Dit gebeurt in open ontgraving. De werkzaamheden vinden plaats op het terrein aan de voorzijde van het GOS, zoals te zien in figuur 2. Het terrein binnen het hekwerk bestaat uit kort gemaaid gras. Het perceel ten westen van het GOS betreft een agrarisch grasland.

Figuur 3. Ligging van GOS Peperga met globale aanduiding van het ingreepgebied.

Foto 1. Zicht op het GOS vanaf de Pepergaweg.

4.2.2 Beschrijving beschermde soorten

Vaatplanten

De NDFF bevat geen waarnemingen van streng beschermde plantensoorten in de buurt van de modificatie. Tijdens het veldbezoek is beoordeeld dat de ingreeplocatie zelf geen geschikte groeiplaats vormt voor beschermde soorten. Negatieve effecten op beschermde planten zijn dan ook niet aan de orde.

Vleermuizen

Uit de omliggende woonkernen zijn diverse waarnemingen van vleermuizen afkomstig, zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (bron NDFF). De ingreeplocatie zelf ligt in een open landschap; potentiële verblijfplaatsen zoals bomen ontbreken op de ingreeplocatie. Ervan uitgaande dat er geen werkzaamheden plaatsvinden aan het gebouw van het GOS, zijn negatieve effecten op vleermuizen niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

Uit de directe omgeving van het GOS ontbreken waarnemingen van streng beschermde soorten. Uit de ruimere omgeving zijn waarnemingen bekend van otter, steenmarter en eekhoorn (NDFF). Op de ingreeplocatie zijn geen beschermde onderdelen van het leefgebied van deze soorten aanwezig, zoals verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied. Negatieve effecten op beschermde zoogdieren daarmee niet aan de orde.

Broedvogels

Als gevolg van het open karakter en het intensieve beheer op de ingreeplocatie (zowel op de locatie van het GOS als op de percelen eromheen), is de kans op aanwezigheid van broedende weidevogels op de ingreeplocatie te verwaarlozen.

Jaarrond beschermde nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van "vaste rust- of verblijfplaats" zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Aantasting daarvan is niet aan de orde.

Reptielen

Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, in combinatie met de regionale verspreiding van reptielen, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie aanwezig zijn. Negatieve effecten op reptielen zijn daarmee niet aan de orde.

Amfibieën

Open water is beperkt tot slootjes in de omgeving van het GOS. Op de ingreeplocatie zelf is geen open water aanwezig. Mede gezien het ontbreken van waarnemingen van streng beschermde amfibieën in de omgeving, kunnen negatieve effecten op amfibieën worden uitgesloten.

Vissen

Open water ontbreekt op de ingreeplocatie. Negatieve effecten op vissen zijn niet aan de orde.

Ongewervelden

Beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden die een juridisch zwaardere bescherming genieten komen niet voor op de ingreeplocatie. Oorzaken hiervoor zijn dat zwaarder beschermde ongewervelden uiterst zeldzaam zijn in Nederland en dat de verspreiding van deze soorten zich beperkt tot bijzondere milieus, zoals hoogvenen, kalkgraslanden, voedselarme vennen en oude eikenbossen. Deze milieus zijn op de ingreeplocatie niet voorhanden.

4.2.3 Mitigerende maatregelen

Er is geen kans op negatieve effecten ten aanzien van beschermde soorten. Het treffen van mitigerende maatregelen is daardoor niet nodig.

4.2.4 Consequenties aan de Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Ffwet is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

4.3 RESULTATEN MODIFICATIE 31 (VERVANGEN IN- EN UITLAATSHEMA S-1380 GOS WOLVEGA)

4.3.1 Beschrijving ingreep

Modificatie 31 betreft het vervangen van enkele schema's rond GOS Wolvega. De werkzaamheden vinden zowel plaats binnen als buiten het omheinde terrein van het GOS, zoals te zien in figuur 4. Het terrein binnen het hekwerk bestaat uit gemaaid grasveld. Ook het terrein buiten het hekwerk bestaat grotendeels uit gemaaid gras. Alleen aan de achterzijde van het GOS ligt een klein braakliggend perceel met enkele kleine bomen en struiken, oude rasters en ruige vegetatie. Het vervangen van de schema's gebeurt in open ontgraving.

Figuur 4. Ligging van GOS Wolvega met globale aanduiding van het ingreepgebied.

Foto 2. Zicht op GOS Wolvega aan de voorzijde (links) en aan de achterzijde (rechts).

4.3.2 Beschrijving beschermde soorten

Vaatplanten

De NDFF bevat geen waarnemingen van streng beschermde plantensoorten in de buurt van de modificatie. Tijdens het veldbezoek is beoordeeld dat de ingreeplocatie zelf geen geschikte groeiplaats vormt voor beschermde soorten. Negatieve effecten op beschermde planten zijn daarmee niet aan de orde.

Vleermuizen

Uit de naaste omgeving van het GOS zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (bron NDFF). De bomen op de ingreeplocatie zijn te klein van omvang om te kunnen fungeren als verblijfplaats. Ervan uitgaande dat er geen werkzaamheden plaatsvinden aan het gebouw van het GOS, zijn negatieve effecten op vleermuizen niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

Uit de omgeving van het GOS zijn eekhoorn, otter, steenmarter en das bekend (NDFF). Vanwege het ontbreken van belangrijke onderdelen van het leefgebied van deze soorten, zoals verblijfplaatsen of essentieel foerageergebied, leidt de voorgenomen ingreep niet tot aantasting van de functionaliteit van het leefgebied van beschermde zoogdieren. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Broedvogels

Potentieel geschikt broedbiotoop is aanwezig op de ingreeplocatie aan de achterzijde van het GOS. De daar aanwezige bomen, struiken en ruigere vegetaties kunnen broedgelegenheid bieden aan vogels. Om negatieve effecten te voorkomen wordt aangeraden om mitigerende maatregelen te treffen (zie par 4.3.3).

Jaarrond beschermde nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van "vaste rust- of verblijfplaats" zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Aantasting daarvan is niet aan de orde.

Reptielen

Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, in combinatie met de regionale verspreiding van reptielen, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie aanwezig zijn. Negatieve effecten op reptielen zijn daarmee niet aan de orde.

Amfibieën

Op de ingreeplocatie is geen open water aanwezig. Mede gezien het ontbreken van waarnemingen van streng beschermde amfibieën in de omgeving, kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.

Vissen

Open water ontbreekt op de ingreeplocatie. Om die reden zijn negatieve effecten op vissen niet aan de orde.

Ongewervelden

Beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden die een juridisch zwaardere bescherming genieten komen niet voor op de ingreeplocatie. Oorzaken hiervoor zijn dat zwaarder beschermde ongewervelden uiterst zeldzaam zijn in Nederland en dat de verspreiding van deze soorten zich beperkt tot bijzondere milieus, zoals hoogvenen, kalkgraslanden, voedselarme vennen en oude eikenbossen. Deze milieus zijn op de ingreeplocatie niet voorhanden.

4.3.3 Mitigerende maatregelen

Broedvogels

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

4.3.4 Consequenties aan de Flora- en faunawet

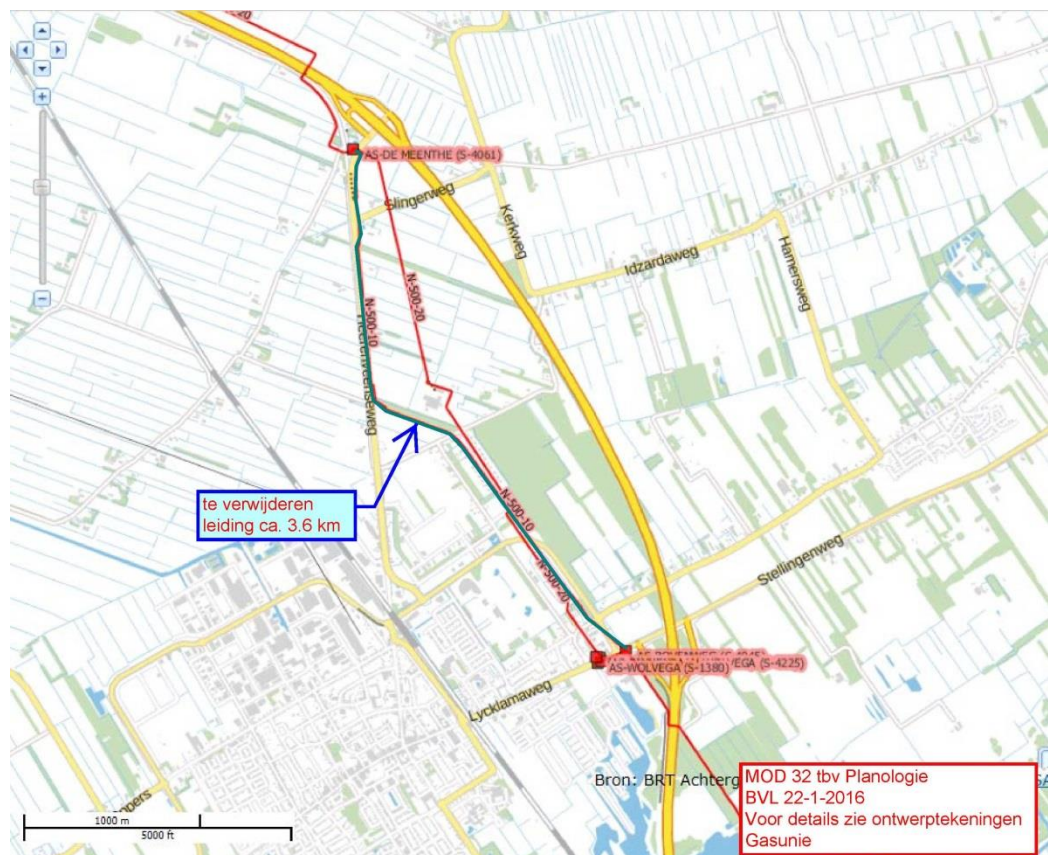
Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Een ontheffing van de Ffwet is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

4.4 RESULTATEN MODIFICATIE 32 (N-500-10-KR-074 T/M 80, S-4045 VERWIJDEREN LEIDING NAAR DE MEENTHE)

4.4.1 Beschrijving ingreep

Modificatie 32 heeft betrekking op het verwijderen van een gasleiding over een lengte van circa 3,6 kilometer. Het leidingtracé ligt aan de noordoostkant van Wolvega, tussen de bebouwde kom en de A32, zoals te zien in figuur 5. Het noordelijke deel van het tracé loopt door agrarisch landschap, terwijl het zuidelijke deel door de randbebouwing van Wolvega loopt.

De leiding wordt grotendeels in open ontgraving verwijderd. Na afloop van het werk wordt het werkterrein zo goed mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld.

Figuur 5. Ligging van het bestaande leidingtracé (groene lijn) ten noorden van Wolvega.

4.4.2 Beschrijving beschermde soorten

Vaatplanten

De NDFF bevat geen waarnemingen van streng beschermde planten op of in de buurt van de leidingtracés. De kans op aanwezigheid van beschermde plantensoorten op de ingreeplocatie wordt op basis van expert judgement klein geacht, aangezien de ter plaatse heersende omstandigheden veelal ongeschikt zijn om als groeiplaats voor deze soorten te fungeren. Verreweg het grootste deel van het leidingtracé ligt in vrij grootschalige, intensief beheerde agrarische graslanden. Indien de werkstrook ter plaatse van te kruisen landschapselementen zo smal mogelijk gehouden wordt, is de kans op negatieve effecten op streng beschermde planten te verwaarlozen.

Vleermuizen

De NDFF bevat waarnemingen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger uit Wolvega. Ongetwijfeld hebben deze soorten een ruimere verspreiding. Op het leidingtracé zijn nauwelijks dikke bomen aanwezig die in potentie geschikt zijn als verblijfplaats. Bij kruisingen met bosstroken langs de Heerenveenseweg zijn ter plaatse van de leiding geen dikke bomen aangetroffen. Bomen die op het tracé staan zijn te jong zijn om van essentiële waarde te zijn voor vleermuizen. De enige mogelijke uitzondering vormen de bomen langs de Heirweg. Hoewel het merendeel ervan beperkt van omvang is, is kans op aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen hier niet op voorhand uit te sluiten. De leiding ligt hier onder een halfverharde weg (zie foto 3). Aangenomen wordt dat de bomen naast de weg allemaal behouden blijven. Mocht kap van dikke bomen onverhoopt toch nodig zijn, dan wordt beoordeling ervan door een deskundige aanbevolen. Negatieve effecten op vleermuizen worden voorkomen indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen (zie par. 4.4.3).

Foto 3. Leidingtracé ter hoogte van de Heirweg, gezien vanaf de westkant (links) en vanaf de oostkant (rechts). De leiding ligt onder de weg.

Grondgebonden zoogdieren

Uit de directe omgeving van de leidingtracés ontbreken waarnemingen van streng beschermde soorten. Uit de ruimere omgeving zijn waarnemingen bekend van otter, steenmarter, das en eekhoorn (NDFF). Op het leidingtracé zijn geen nesten of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van deze soorten aangetroffen. Aangezien de werkzaamheden overdag plaatsvinden, is er ook geen kans op nachtelijke verstoring. Negatieve effecten op beschermde zoogdieren dan ook niet aan de orde.

Broedvogels

Kans op broedende weidevogels in de agrarische percelen wordt beperkt geacht gezien het vrij intensieve beheer. Wel vormen bomen, bosstroken, slootkanten en andere ruigere vegetaties potentieel geschikt broedbiotoop. Gedurende het broedseizoen kunnen werkzaamheden in deze terreindelen leiden tot verstoring van broedende vogels. Om negatieve effecten te voorkomen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen (zie par. 4.4.3).

Jaarrond beschermde nesten die ook buiten het broedseizoen vallen onder de definitie van “vaste rust- of verblijfplaats” zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Aantasting daarvan is niet aan de orde.

Reptielen

Op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden en goed ontwikkelde bosranden, in combinatie met de regionale verspreiding van reptielen, kan worden aangenomen dat streng beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie aanwezig zijn. Negatieve effecten op reptielen zijn daarmee niet aan de orde.

Amfibieën

Open water op en nabij de leidingtracés is beperkt tot enkele sloten. Geïsoleerde visvrije wateren die rijk zijn aan waterplanten ontbreken. Mede vanwege het ontbreken van waarnemingen van streng beschermde amfibieën in de omgeving (NDFF), zijn negatieve effecten op amfibieën niet aan de orde.

Vissen

De NDFF bevat waarnemingen van kleine en grote modderkruiper (Ffwet tabel 2 en 3) in sloten ten westen van de Heerenveenseweg. Ten oosten van deze weg, rond het tracé van de leiding, liggen enkele sloten die in potentie geschikt zijn als leefgebied voor kleine en grote modderkruiper. Werkzaamheden aan deze sloten kunnen leiden tot verstoring van het leefgebied van beschermde vissen. De functionaliteit van het leefgebied komt niet in gevaar, omdat aantasting ervan als gevolg van de haakse doorsnijding van de sloten gering is en ze een eventuele functie als voortplantingsplaats of vaste rust- of verblijfplaats kunnen blijven vervullen. Na afloop worden alle sloten hersteld, zodat er geen sprake is van blijvende aantasting of versnippering.

Om doden en verwonden van vissen te voorkomen dienen werkzaamheden aan sloten uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding (par. 4.4.3).

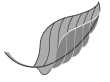
Ongewervelden

Beschermde dagvlinders, libellen of overige ongewervelden die een juridisch zwaardere bescherming genieten komen niet voor op de leidingtracés. Oorzaken hiervoor zijn dat zwaarder beschermde ongewervelden uiterst zeldzaam zijn in Nederland en dat de verspreiding van deze soorten zich beperkt tot bijzondere milieus, zoals hoogvenen, kalkgraslanden, voedselarme vennen en oude eikenbossen. Deze milieus zijn op de leidingtracés niet voorhanden.

4.4.3 Mitigerende maatregelen

Broedvogels

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Vleermuizen

- Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang. Verstoring (licht en geluid) van vleermuizen wordt zo voorkomen.
- Ter hoogte van kruisingen met bosstroken wordt geadviseerd om de werkstrook zo smal mogelijk te houden en het kappen van oude dikke bomen te vermijden.

Vissen

- Bij werkzaamheden in sloten kan het nodig zijn om dit onder ecologische begeleiding uit te voeren (zorgplicht). De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de omvang van de werkzaamheden in de sloten, wat pas duidelijk wordt zodra de precieze ingreep bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan werkzaamheden in sloten.

4.4.4 Consequenties aan de Flora- en faunawet

Verbodsbepalingen van de Ffwet ten aanzien van beschermde soorten worden niet overtreden, mits voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen. Voor het verplaatsen van beschermde vissen is geen ontheffing op de Flora- en faunawet (artikelen 9 en 13) nodig, aangezien het bij voorliggend project niet de bedoeling is om de vissen (definitief) aan de natuur te onttrekken. Ze worden slechts verplaatst van de ingreeplocatie (directe gevarezone) naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving. Dit verplaatsen gebeurt in één keer en vindt plaats buiten de kwetsbare perioden van aanwezige soorten. Een ontheffing van de Ffwet is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

5 VOORTOETS NATUURBESCHERMINGSWET 1998

De ingreeplocaties liggen allemaal ruim buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde gebied “Weerrribben” ligt op 5 kilometer afstand van de modificaties (zie Figuur 6). Er is geen kans op externe werking. Verdere toetsing aan de Nbwet is niet noodzakelijk.

Figuur 6. Ligging van de modificaties ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

6 BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND

In Friesland is het NNN (ofwel de EHS) vastgelegd in de Verordening Ruimte (2014). Modificaties 29b en 31 liggen ruim buiten de EHS; de ingrepen leiden niet tot aantasting van natuurwaarden.

Modificaties 29a en 32 liggen op enkele plaatsen binnen de begrenzing van de EHS. In de alinea's hierna worden de kernkwaliteiten van de EHS, de mogelijke effecten van de ingrepen en de consequenties ervan besproken.

Effecten modificatie 29a

Realisatie van modificatie 29a leidt tot tijdelijke effecten als gevolg van het verwijderen van de bestaande leiding. De noordpunt van het leidingtracé ligt in een perceel dat is begrensd als 'EHS overige natuur'. In het Natuurbeheerplan is voor dit perceel het beheertype N12.02 'Kruiden- en faunarijck grasland' aangewezen (zie Figuur 7).

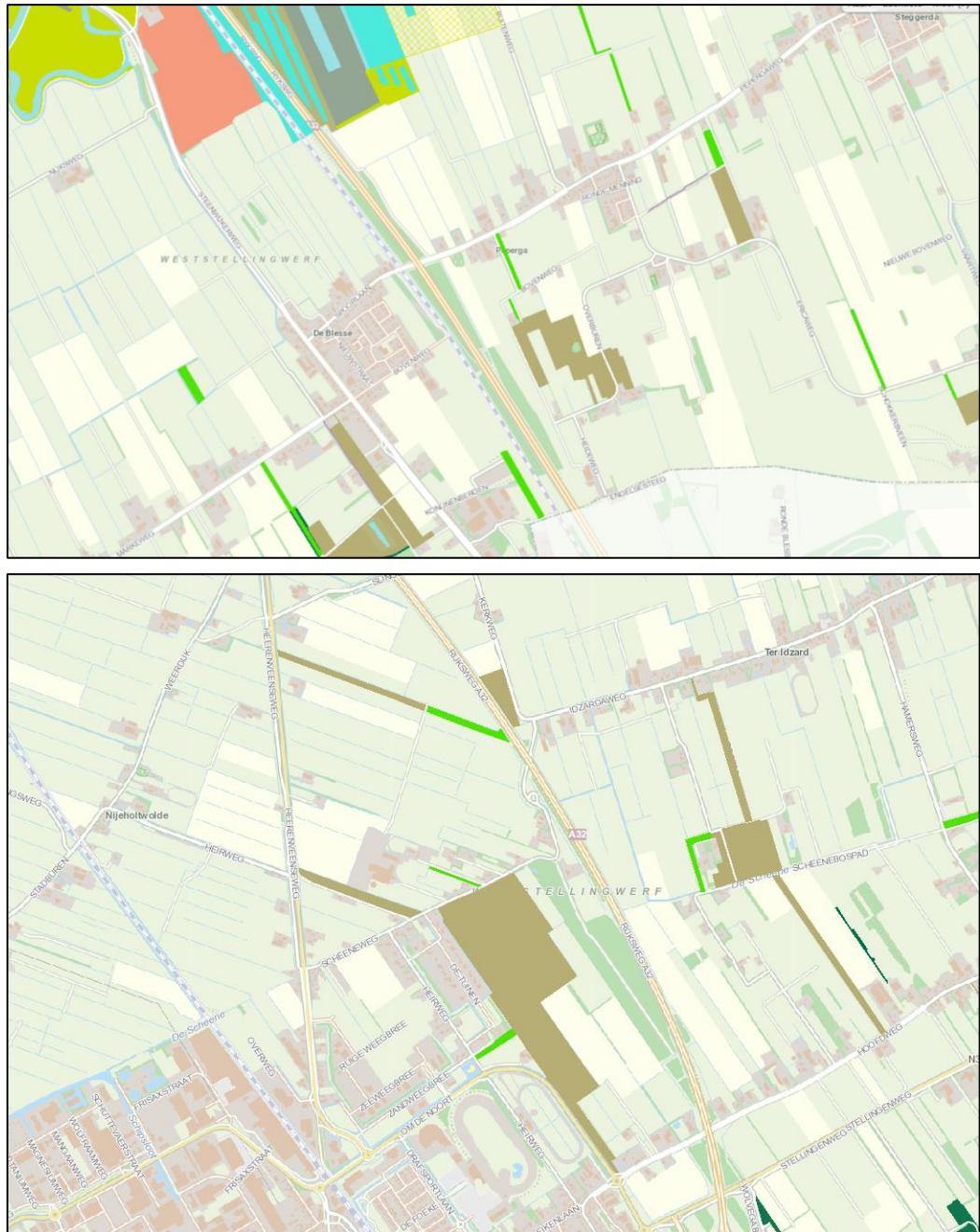
Realisatie van de werkzaamheden zal leiden tot tijdelijke verstoring als gevolg van het graven van een tijdelijke werkput. Na afloop van de werkzaamheden wordt de werkput gedicht en wordt de oude situatie zo goed mogelijk hersteld. Het beheertype kruiden- en faunarijck grasland kan relatief snel hersteld worden. Aanbevolen wordt om met betrekking tot de afwerking van het werkterrein binnen de EHS afspraken te maken met de terreinbeheerder. Indien de werkstrook binnen het NNN zo smal mogelijk gehouden wordt, is er geen kans op significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN. Verdere toetsing is niet nodig.

Effecten modificatie 32

Modificatie 32 doorsnijdt op drie plaatsen smalle percelen die zijn aangewezen als 'natuur buiten de EHS'. Geen van deze percelen ligt binnen weidevogelkansgebied en grenst er ook niet aan (Weidevogelnota 2014-2020). Binnen de begrenzing "natuur buiten de EHS" geldt voor ruimtelijke plannen dat deze rekening moeten houden met behoud, herstel of ontwikkeling van aanwezige natuurwaarden (artikel 7.2.1.). In het Natuurbeheerplan zijn voor de te kruisen percelen de natuurbeheertypen N16.01 'Droog bos met productie' en L01.04 'Bossingel en bosje' aangewezen (zie Figuur 7).

Realisatie van de werkzaamheden zal leiden tot tijdelijke verstoring als gevolg van graafwerkzaamheden op het leidingtracé. Na afloop van de werkzaamheden wordt het maaiveld zo goed mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld. Herstel van de beheertypen kan bespoedigd worden door middel van herplant van bomen. Keuze voor boomsoort kan gemaakt worden in overleg met de terreineigenaar van de bosstroken. Aangezien er geen hele oude bomen op de leidingstrook staan, zal de impact op genoemde beheertypen gering zijn. Er is geen kans op significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS, op voorwaarde dat de volgende maatregelen worden getroffen:

- binnen de EHS wordt gewerkt binnen een versmalde werkstrook;
- binnen de natuurbeheertypen N16.01 'Droog bos met productie' en L01.04 'Bossingel en bosje' vindt herplant plaats (keuze voor boomsoorten in overleg met terreineigenaar en passend bij het natuurdoeltype).

Figuur 7. Beheertypen rond modificatie 29a (boven) en 32 (onder). Bron: *Natuurbeheerplannen* op de digitale Atlas van Provincie Friesland (www.fryslan.frl).

7 CONCLUSIES

7.1 CONSEQUENTIES NATUURWETGEVING

Flora- en faunawet

- Het verspreidingsbeeld van streng beschermde soorten op de ingreeplocaties en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingrepen is actueel en compleet. Vervolgonderzoek is niet nodig.
- Op de ingreeplocaties kunnen de volgende beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de Ffwet voorkomen: broedvogels, vleermuizen en vissen (kleine en grote modderkruiper).
- Negatieve effecten kunnen voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Deze zijn opgenomen in de volgende paragraaf.
- Indien de voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen, en eventuele werkzaamheden in de aangrenzende watergang gering blijven, wordt overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 11 van de Ffwet voorkomen.

Natuurbeschermingswet 1998

- Significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied zijn op voorhand uitgesloten. Er ligt geen Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de ingrepen.

Natuurnetwerk Nederland

- De modificaties 29a en 32 liggen voor een klein deel binnen de begrenzing van de NNN. Significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN zijn niet aan de orde, op voorwaarde dat de mitigerende maatregelen worden getroffen zoals aangegeven in de volgende paragraaf.

7.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Broedvogels (alle modificaties)

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (maart t/m juli).
- Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit kan door het terrein vóór aanvang van het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels door het rooien van bomen en struiken en het zeer kort houden van overige vegetaties. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Vleermuizen (modificatie 29a en 32)

- Werkzaamheden vinden alleen overdag plaats tussen een half uur na zonsopkomst en een half uur voor zonsondergang. Verstoring (licht en geluid) van vleermuizen wordt zo voorkomen.

-
- Ter hoogte van kruisingen met bosstroken wordt geadviseerd om de werkstrook zo smal mogelijk te houden en het kappen van oude dikke bomen te vermijden.

Vissen (modificatie 29a en 32)

- Bij werkzaamheden in sloten kan het nodig zijn om dit onder ecologische begeleiding uit te voeren (zorgplicht). De noodzaak daarvoor is afhankelijk van de omvang van de werkzaamheden in de sloten, wat pas duidelijk wordt zodra de precieze ingreep bekend is. De ecologische begeleiding kan bestaan uit het wegvangen van vissen voorafgaand aan de werkzaamheden in sloten.

Natuurnetwerk Nederland (modificatie 32)

- Binnen het NNN wordt gewerkt binnen een versmalde werkstrook;
- Herplant vindt plaats binnen de natuurbeheertypen N16.01 'Droog bos met productie' en L01.04 'Bossingel en bosje' (keuze voor boomsoorten in overleg met terreineigenaar en passend bij het natuurbeheertype).

7.3 AANBEVELINGEN

- Gebouwen op de ingreeplocaties zijn niet onderzocht; aangenomen is dat deze intact blijven. Mochten er toch werkzaamheden aan de ruwbouw van de gebouwen (muren, daken) voorzien zijn, dan wordt aanvullend onderzoek naar vleermuizen aanbevolen.
- Om de voorgestelde mitigerende maatregelen te borgen kunnen deze worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Uitvoering van de mitigerende maatregelen is nodig om overtreding van de Ffwet en Nbwet te voorkomen.
- Indien vissen verplaatst moeten worden, dient dat tijdig te geschieden, voorafgaand aan de ingreep.

7.4 SAMENVATTING

In onderstaande tabel is een samenvatting gegeven van de resultaten van de quick scan. De kleuren geven aan of specifiek aandacht besteed moet worden aan de aanwezige natuurwaarden.

- GROEN** geen problemen, werkzaamheden kunnen zonder meer worden uitgevoerd.
- ORANJE** attentie vereist: de werkzaamheden zijn gebonden aan een periode of wijze van uitvoer.
- ROOD** werkzaamheden kunnen pas worden uitgevoerd na mitigerende maatregelen (verplaatsen individuen).
- PAARS** werkzaamheden kunnen nog niet worden uitgevoerd; verder onderzoek is vereist.

NATUURWAARDEN	EFFECTEN DOOR UITVOERING GEPLANDE WERKZAAMHEDEN	MITIGERENDE MAATREGELEN	ONTHEFFING NODIG?
FLORA- EN FAUNAWET			
Vogels	Verstoring in broedseizoen	Werken buiten broedseizoen voor vogels (maart t/m juli), of mitigerende maatregelen treffen vóór aanvang broedseizoen.	Nee
Vleermuizen	Vernietiging verblijfplaatsen	Kansrijke bomen met holten behouden.	Nee
Vleermuizen	Foeragerende dieren	Werkzaamheden alleen overdag uitvoeren.	Nee
Vissen	Sterfte individuen	Wegvangen en verplaatsen van vissen kan nodig zijn ¹	Nee
NATUURBESCHERMINGSWET 1998			
Locatie ligt buiten N2000, geen externe werking	Geen	Geen	Nee
NATUURNETWERK NEDERLAND			
Natuurbeheertypen	Beperkte doorsnijding natuurbeheertypen	Versmalde werkstrook & herplant van bomen	Nee

¹ Alleen aan de orde indien watergangen niet geheel ongemoeid kunnen blijven: in dat geval hangt de noodzaak voor deze maatregel af van de precieze ingreep in de watergang.

---

8 BRONNEN

- Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag maart 2016.
- N.V. Nederlandse Gasunie, 2015. Gasunie Technische Standaard. Constructie Specifieke Grondzaken CSK-14-N. Natuuronderzoek. Versie 1, 15-06-2015.